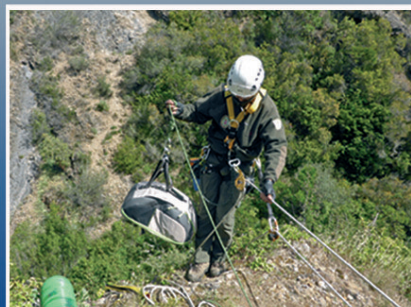

Recuperació integral de les poblacions d'ànguila coabarrada a Espanya

LIFE12 NAT/ES/000701

Bonelli

L'àguila coabarrada

A Europa...

Foto: Pedro Holgado

L'àguila coabarrada

(*Aquila fasciata*) ocupa a Europa hàbitats mediterranis amb relleu trencat, des del nivell del mar fins a 1.500 m.

El seu hàbitat predilecte el constitueixen terrenys oberts amb petits bosquets i arbrat dispers, entremesclats amb camps de conreu i matoll mediterrani.

Habitualment nidifica en penyals; es reproduïx des de començaments de febrer fins al final de juny, i incuba els ous entre 37 i 41 dies.

Els polls, que s'estan entre 60 i 70 dies al niu, volen a mitjan juny, i romanen al territori natal fins al mes de setembre.

Els joves es dispersen molt tot i que en aconseguir la maduresa sexual (a 3-4 anys) tenen tendència a tornar al territori on van néixer.

Precisament per aquest caràcter dispersiu dels juvenils, que dificulta el seguiment i l'aplicació de mesures de conservació eficaces per a aquestes aus, és necessari un esforç addicional en el seguiment dels joves.

Aquestes àguiles poden viure en llibertat entre 20 i 25 anys; s'alimenten de preses de mida mitjana que capturen en vol o en el sòl (conills, còrvids, gavines, perdius, coloms, ocells rapinyaires i altres aus, rates i llan-gardaixos), i ocupen un territori de 40 a 120 km², segons la disponibilitat d'aliment.

Els reproductors són territorials, monògams i sedentaris.

© Ernesto Álvarez

A Europa, l'àguila coabarrada està considerada una espècie amenaçada a causa de la seva escassa població (entre 920 i 1.100 parelles), la qual, a més, va disminuir considerablement a gairebé tota l'àrea de distribució entre 1970 i 1990.

Mapa de la distribució mundial de l'espècie (Font: BirdLife International)

Al voltant d'un 65 % de la població europea d'aquesta espècie viu a la península Ibèrica, mentre que la resta es distribueix de manera irregular a la conca Mediterrània: França, Grècia, Itàlia i Portugal.

La tendència a la baixa de la població europea d'àguila coabarrada es deu a la persecució directa, l'electrocució en esteses elèctriques, la pertorbació en els llocs de nidificació i la pèrdua i el deteriorament de pastures, prats secs i altres hàbitats on els juvenils es dispersen.

© GREFA

L'ànguila coabarrada

A la península Ibèrica ...

La **península Ibèrica** acull entre 733 i 768 parelles, amb una densitat bona en el sud i l'est, i escassa a altres regions, com Madrid, Àlaba i Navarra.

A **Mallorca**, l'espècie es va extingir cap a 1970, víctima de la intensa persecució directa ocorreguda a tot Europa contra les aus rapinyaires.

A **Navarra**, en la dècada dels setanta s'estimava la presència de 7 o 8 parelles, i a principis dels anys noranta ocupaven tres únics territoris, dels quals en els darrers anys només n'ocupen un.

Això representa un declivi superior a un 75 % en una mica menys de tres generacions a causa principalment de la mort per electrocució o col·lisió i a la persecució directa.

A partir de 1991 es comencen a prendre mesures de conservació, com ara l'aprovació de legislació

per protegir l'espècie i els seus hàbitats, la correcció d'esteses elèctriques o altres mesures per disminuir la persecució directa i molèsties diverses.

També a la província de **Madrid** s'ha constatat un declivi d'un 80 % de la població d'aquesta espècie en les tres darreres dècades, en què ha passat de 15 parelles a 2. Les principals causes de desaparició estan relacionades, com a Navarra, amb les esteses elèctriques i la persecució directa.

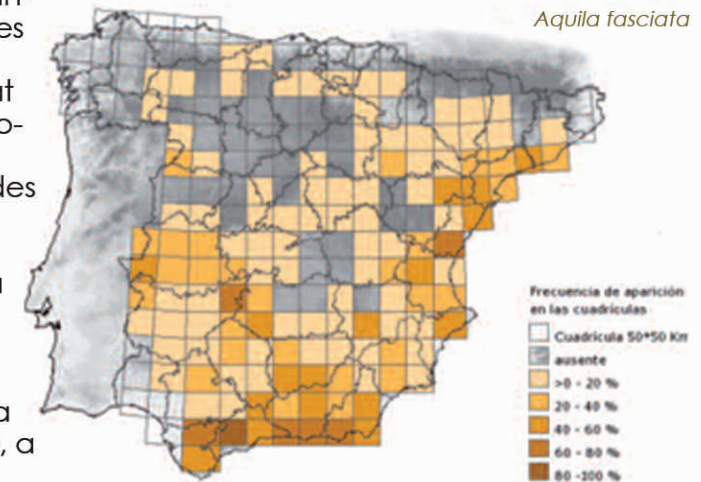
A **Àlaba** subsisteix l'única parella reproductora del País Basc, que ocupa també territori de Burgos (Castella i Lleó) i La Rioja. Aquesta parella es troba en el límit septentrional de l'àrea de distribució de l'espècie a la península Ibèrica.

Les principals causes de la desaparició de l'ànguila a Àlaba s'atribueixen a la pèrdua d'hàbitat i a les molèsties i la mortalitat per causes humanes.

D'altra banda, a **Andalusia** la població s'ha mantingut estable, amb unes 354 parelles (pràcticament la meitat de la població espanyola), localitzada majoritàriament a les serralades Bètiques, excepte una petita proporció que està assentada a Sierra Morena.

Andalusia, juntament amb Múrcia, forma una unitat poblacional que, a més de tenir el contingut geogràfic d'ànguila coabarrada més gran de tota Espanya, presenta també els valors reproductius més alts. Això reforça la importància d'aquesta regió per al futur d'aquesta espècie a Espanya.

Atlas virtual de l'avifauna terrestre d'Espanya.
MNCN/CSIC-SEO/BirdLife

En resum, Andalusia, juntament amb la Comunitat Valenciana, Múrcia i potser Toledo, Ciudad Real i Badajoz, són les úniques poblacions d'ànguila coabarrada que es poden considerar estables. Pel que fa a les regions del centre i el nord (Aragó, Navarra, País Basc, Castella i Lleó, nord de Castella-La Manxa i Madrid), l'espècie podria desaparèixer en unes dècades si continua la tendència negativa juntament amb uns valors molt baixos dels paràmetres reproductius.

Entre els anys 2010 i 2012 s'han dut a terme diverses actuacions prèvies al projecte LIFE BONELLI.

Tant a Madrid com a Navarra i a les Illes Balears s'han alliberat en aquest període alguns exemplars provinents de la cria en captivitat (GREFA, UFCS-LPO), de rescat de nius o d'ingressos en centres de recuperació (Catalunya, Comunitat Valenciana i Andalusia).

Els resultats han estat molt encoratjadors i la col·laboració entre aquestes comunitats ha estat molt satisfactòria.

Aquesta fase experimental prèvia va animar els equips a plantejar de manera més formal un projecte que pren la població espanyola d'aquesta espècie com un conjunt, tenint en compte que els diferents nuclis poblacionals de l'espècie intercanvien individus i es comporten com a elements d'una metapoblació.

LIFE BONELLI és un projecte a llarg termini, innovador i atractiu; mai abans s'havia dut a terme la reintroducció d'aquesta espècie a gran escala, integrant diverses comunitats autònomes.

LIFE BONELLI (LIFE12 NAT/ES/000701) és un projecte que compta amb la contribució de l'instrument financer LIFE de la Unió Europea, i té com a objectiu impulsar la població espanyola d'àguila coabarrada mitjançant programes de reforçament dels nuclis de Madrid, Àlaba i Navarra i de reintroducció a Mallorca, on es va extingir el segle passat.

Les actuacions que es duen a terme entre 2013 i 2017 amb LIFE BONELLI són les següents:

- Alliberament de polls procedents de la cria en captivitat i rescatats de la natura, i d'exemplars rehabilitats als centres de recuperació.
- Restauració d'hàbitats de qualitat per a aquesta espècie.
- Correcció d'esteses elèctriques per minimitzar el risc que representen.
- Sensibilització dels sectors que estan directament relacionats amb la conservació de l'àguila i també de la societat en general.

Podeu seguir el desenvolupament de totes les actuacions del LIFE BONELLI

www.lifebonelli.org

© Alfonso Llamas

Hi col•laboren:

MINISTERIO DE AGRICULTURA, ALIMENTACIÓN Y MEDIO AMBIENTE

